

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1903
Suga:	<i>Liparis loeselii</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0531700
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Platenes purvs
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	23.01.2024.
Vispārējās piezīmes:	<p>Lēzela lipare ir cirkumboreāla suga, kura sastopama Eiropā, Āzijā (Sibīrijā) un Ziemeļamerikā, izņemot Aļasku (Luer, 1975; Kull, Hutchings, 2006). Tā aug mitros un kaļķainos biotopos ar skraju veģetāciju – pārejas un zāļu purvos, mitrās pļavās, pamestos laukos un karjeros, grāvjos, grantainās un mitrās ceļmalās, purvainu skujkoku mežu malās, ar mēģeli bagātu un smilšainu ezeru krastos un to aizaugošā daļā, kā arī starpkāpu ieplakās (Galenieks, 1953; Pētersone, Birkmane, 1980; Cepurīte, 2005).</p> <p>Lēzela lipare samērā reti sastopama visā Latvijas teritorijā, kur tās populācijas atrodas tuvu sugas areāla ziemeļu robežai (Cepurīte, 2003; Kuusk et al., 2003). Par īpaši nozīmīgu Lēzela lipares dzīvotni Latvijā uzskata kaļķainos zāļu purvus (Pakalne, 2008).</p> <p>Lēzela lipares Latvijas populācijām lielāko apdraudējumu rada hidroloģiskā režīma izmaiņas, kā arī to apdzīvoto biotopu aizaugšana ar ekspansīvām vietējās floras sugām, kuras dabiskās sukcesijas gaitā strauji palielina projektīvo segumu, piemēram, parastā purvmirte, parastā niedre, grīšļu dzimtas sugas, īpaši dižā aslake, kuras var veidot monodominantas audzes (Roze et al., 2014; Roze u.c., 2015).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>320</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2021. gada sugas uzskaites, ko veica A. Priede, L. Uzule un L. Mihailova. Populācijas minimālais vērtējums ir 280 indivīdi, bet maksimālais – 365 indivīdi (Priede u.c., 2021). Starp populācijas minimālo un maksimālo vērtējumu rēķināts vidējais ģeometriskais (funkcija GEOMEAN).</p> <p>Lēzela lipare Platenes purvā ir zināma vismaz kopš 1994. gada, kur purvu un tā veģetāciju savā disertācijā pētījusi M. Pakalne (Pakalne, 1994).</p>

Lauks	Paskaidrojums																																																												
	<p>Platenes purva floras izpēte turpinājās 2002. gadā projekta “Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas saskaņošana ar <i>EMERALD/Natura 2000</i> aizsargājamo teritoriju tīklu” ietvaros. DL “Platenes purvs” kaļķainā zāļu purva veģetācija pētīta arī Lienes Auniņas promocijas darbā “Limnogēno purvu veģetācija Latvijā” (Salmiņa 2006).</p> <p>2019. gadā sugas izpēti veikta dabas lieguma “Platenes purvs” dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros. Sugas uzskaiti veica M. Baumanē. Populācijas minimālais vērtējums ir 60 indivīdi, bet maksimālais – 300 indivīdi (Vides Konsultāciju., 2020).</p>																																																												
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																																																												
Habitat	Annex I viens																																																												
Annex I	Lēzela lipare DL “Platenes purvs” teritorijā sastopama vienā ES nozīmes aizsargājamā biotopā - 7230 <i>Kaļķaini zāļu purvi</i> .																																																												
Annex I_area_USE	<p>21,54</p> <p>Lēzela lipare DL “Platenes purvs” teritorijā sastopama četros poligonos, kuru kopējā platība ir 21,54 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.</p>																																																												
Other_area_USE	Na																																																												
OK_DEN	<p>Lēzela lipares populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Tosmare</td><td>170.93</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Laukezers</td><td>158.08</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Motrines ezers</td><td>133.94</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>114.67</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>113.51</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Baltezera purvs</td><td>110.39</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Ašu purvs</td><td>76.77</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Augšzeme</td><td>71.49</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Silene</td><td>63.24</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Klagatu purvs</td><td>51.04</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Silabebru ezers</td><td>48.34</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Skujaines un Svētaines ieleja</td><td>47.62</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Dravenieku avoti</td><td>30.00</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Būšnieku ezera krasts</td><td>29.23</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Kaučers</td><td>25.14</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Augstroze</td><td>23.37</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Klāņu purvs</td><td>21.74</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Rāznas nacionālais parks</td><td>20.12</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Draugolis</td><td>20.00</td><td>Nē (Z)</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Tosmare	170.93	Jā (A)	Laukezers	158.08	Jā (A)	Motrines ezers	133.94	Jā (A)	Augšdaugava	114.67	Jā (A)	Krustkalnu dabas rezervāts	113.51	Jā (A)	Baltezera purvs	110.39	Jā (A)	Ašu purvs	76.77	Jā (A)	Augšzeme	71.49	Jā (A)	Silene	63.24	Jā (A)	Klagatu purvs	51.04	Jā (O)	Silabebru ezers	48.34	Jā (O)	Skujaines un Svētaines ieleja	47.62	Jā (O)	Dravenieku avoti	30.00	Jā (O)	Būšnieku ezera krasts	29.23	Jā (O)	Kaučers	25.14	Jā (O)	Augstroze	23.37	Jā (O)	Klāņu purvs	21.74	Nē (Z)	Rāznas nacionālais parks	20.12	Nē (Z)	Draugolis	20.00	Nē (Z)
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums																																																											
Tosmare	170.93	Jā (A)																																																											
Laukezers	158.08	Jā (A)																																																											
Motrines ezers	133.94	Jā (A)																																																											
Augšdaugava	114.67	Jā (A)																																																											
Krustkalnu dabas rezervāts	113.51	Jā (A)																																																											
Baltezera purvs	110.39	Jā (A)																																																											
Ašu purvs	76.77	Jā (A)																																																											
Augšzeme	71.49	Jā (A)																																																											
Silene	63.24	Jā (A)																																																											
Klagatu purvs	51.04	Jā (O)																																																											
Silabebru ezers	48.34	Jā (O)																																																											
Skujaines un Svētaines ieleja	47.62	Jā (O)																																																											
Dravenieku avoti	30.00	Jā (O)																																																											
Būšnieku ezera krasts	29.23	Jā (O)																																																											
Kaučers	25.14	Jā (O)																																																											
Augstroze	23.37	Jā (O)																																																											
Klāņu purvs	21.74	Nē (Z)																																																											
Rāznas nacionālais parks	20.12	Nē (Z)																																																											
Draugolis	20.00	Nē (Z)																																																											

Lauks	Paskaidrojums		
	Gaujas nacionālais parks	19.74	Nē (Z)
	Ķemeru nacionālais parks	19.26	Nē (Z)
	Kurjanovas ezers	19.23	Nē (Z)
	Ķirbas purvs	15.43	Nē (Z)
	Platenes purvs	14.84	Nē (Z)
	Aizdumbles purvs	13.82	Nē (Z)
	Bednes purvs	13.39	Nē (Z)
	Numernes valnis	9.51	Nē (Z)
	Cirīša ezers	6.15	Nē (Z)
	Talsu pauguraine	5.08	Nē (Z)
	Vīķu purvs	4.85	Nē (Z)
	Pelcīšu purvs	4.26	Nē (Z)
	Pelēču ezera purvs	4.17	Nē (Z)
	Engures ezers	4.15	Nē (Z)
	Slīteres nacionālais parks	2.06	Nē (Z)
	Ances purvi un meži	1.98	Nē (Z)
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts DL "Augstroze" blīvums – 23,37 ind./ha - zemākais no optimālajiem blīvumiem (skatīt tabulu augstāk, 3. stabiņš Jā(O)). DL "Platenes purvs" blīvums ir uzskatāms par zemu.		
OK_NEW	Nē.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	DL "Platenes purvs" izvēlēts kā viena no pētāmajām teritorijām zinātniskajā darbā par Lēzela lipares populācijas ekoloģiju un apsaimniekošanu (Roze u.c. 2015). Pētījumā tika konstatēts, ka Platenes purvā raksturīgas lielas mitruma svārstības, kā arī sukcesija notiek strauji, tādēļ populācija ir jutīgāka, salīdzinot ar citām Latvijas populācijām. Lai sugai nodrošinātu labvēlīgus augšanas apstākļus, DL "Platenes purvs" nepieciešams veikt biotopa 7230 <i>Kaļķaini zāļu purvi</i> apsaimniekošanu – pļaušanu 30,2 ha platībā, kā arī koku un krūmu ciršanu 13,7 ha platībā (Vides Konsultāciju..., 2020). Ja iespējams, tad šīs sugas atradņu pļaušana jāveic februārī vai martā, jo Lēzela lipares sēklas nogatavojas septembrī-oktobrī, bet sēklas izbirst martā. Tādējādi tiktu nodrošināta sēklu izplatīšanās un piemērotu augšanas apstākļu veidošana (Roze, 2015).		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Cepurīte, B. 2005. Latvijas vaskulāro augu flora 7: Orhideju dzimta (Orchidaceae). Latvijas Universitāte, Rīga, 74.

Cepurīte, B. 2003. Lēzela lipare. *Liparis loeselii* (L.) Rich. Grām.: Andrušaitis, G. (red.) Latvijas Sarkanā grāmata. Retie un aizsargājamie augi un dzīvnieki, 3. Vaskulārie augi. Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, Rīga, 578–579.

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Galenieks, P. (red.) 1953. Latvijas flora, I. LVI, Rīga, 405–406.

Kull, T., Hutchings, M. 2006. A comparative analysis of decline in the distribution ranges of orchid species in Estonia and the United Kingdom. *Biological Conservation* 129: 31–39.

Kuusk, V., Tabaka, L., Jankevičiene, R. (eds.) 2003. Flora of the Baltic countries, III. Estonian Academy of Sciences Institute of Zoology and Botany, Tartu, 375.

Luer, C. A. 1975. The native orchids of the United States and Canada (excluding Florida). New York Botanical Garden, New York, 361.

Natura 2000 SDF – Platenes purvs. Skatīts 13.12.2023. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0531700>

Pakalne, M. 2008. Mire habitats and their protection. In: Pakalne, M. (ed.) *Mire Conservation and Management in Especially Protected Nature Areas in Latvia*. Jelgava Printing House, Rīga, 8–19.

Pakalne M. 1994. Rare rich fen and lake side communities of the Baltic Coast (Latvia, Coastal Lowland). Doctoral thesis. Riga: University of Latvia, 146 p.

Pētersone, A., Birkmane, K. 1980. Latvijas PSR augu noteicējs. Zvaigzne, Rīga, 590.

Priede, A., Uzule, L., Mihailova, L. 2021. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Liparis loeselii*, Platenes purvs. Npublicēts materiāls.

Roze, D. 2015. Ekoloģisko faktoru ietekme uz Lēzela lipares *Liparis loeselii* (L.) Rich. populāciju dzīvotspēju Latvijā. Promocijas darba kopsavilkums. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 104 lpp.

Roze, D., Jakobsone, G., Megre, D., Kreile V., Višņevska, L., Belogrudova, I. 2014. Possible ecological reasons for the threat of *Liparis loeselii* populations in Latvia – preliminary results. In: Mirek, Z., Nikel, A. Paul, W. (eds.). *Actions for Wild Plants. Papers of the 6th Planta Europa Conference on the Conservation of Plants*. Committee on Nature Conservation, Polish Academy of Sciences, Kraków 125-131.

Roze, D., Megre, D., Jakobsone, G. 2015. Mikrobiotopu izpēte Lēzela lipares (*Liparis loeselii*) Latvijas populācijas ekoloģijai un apsaimniekošanai. *Latvijas Veģetācija* 5-28.

Salmiņa, L. 2006. Limnogēno purvu veģetācija Latvijā. Promocijas darbs. Rīga: Latvijas Universitāte, 140 lpp.

Vides Konsultāciju birojs. 2020. Dabas lieguma “Platenes purvs” dabas aizsardzības plāns 2020. – 2032. gadam. Rīga, 149 lpp.

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti Lēzela līpares dzīvotnes laukumi DL “Platenes purvs”. Ekrānšāviņš uzņemts 22.01.2024.